

רשיונות

בפרשנת השבוע

פרק שופטים

פרק י"ז פסוק ט'

ואל השופט אשר יהיה בימים ההם

רש": אפיו אין כשר שופטים שהיו לפניי, אתה צריך לשם לו, אין לך אלא שופט שבימיך.

פירוש: שלפעמים יונם אנשים שככל קר התרגלו לשופט, או למנהיג הקודם, ולוקח להם הרבה זמן להתרגל למנהיג החדש, במיוחד אם עד עכשו הוא לא היה נחשב כל כך, ובמיוחד כלפי המנהיג שנפטר, שהוא הרבה יותר גדול ומשפני, ולפעמים גם קורה שמרוב הערכתו למנהיג שנפטר מן העולם, יש שימושים את מושתו גם אחרי שנפטר, וחיים על פי דבריו שאמר בהםו, ומעריכים במחשבתם מה יהיה אומר המנהיג שנפטר במקורה צזה וכזה, אילו היה בחיים, על כן באה התורה ומלמדת אותו לשם עמנואיג הקדושים לפניו. [כל זה מדובר לציבור, אך המנהיג בעצמו עדיף שיילך בדריכי הראשונים אשר גבלו הראשונים, ראה מה כתובנו בזה בסוף הרשימה בחומש שמות פרק ב' ט"ז].

פרק י"ז פסוק י"א

ימין ושמאל

רש": אפיו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, וכל שכן כשאומרים לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל.

צורך להבין את הסיפה בדברי רש", מילא אם אומר על ימין שהוא שמאל או על שמאל שהוא ימין, זה חידוש גדול שצריך לשם לו, וזה הפסוק חדש לנו, אבל למה שלא נשמע אליו אם אומר על ימין ימין, כדי שהפסוק יצטרך לומר זאת [לפי דברי רש"] וכן מדובר צרך שהמנהיג יאמר צזה דבר, הרי זה דבר פשוט?

נראה לומר שלפעמים אדם כל קר נגוע בנסיבות אישיות ואין רואה נגעי עצמו עד כדי קר שאומר על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, והוא יכול להתנתק וראות דברים בכוחה, ואפיו אדם מהשורה לפעמים אחרי ששמעו את ספקותיו של האיש גם נכנס לסביר הספק, והוא יכול לראותם כחויתם, لكن צרך אדם מלמעלה, המנותק ממחשבות אדם הרגיל לומר על ימין שהוא ימין, וכן "יל שיש לו סיעטה דשמיא מיוחדת בתור הכהן או השופט העונה לשאלות העם, לכון לאמיתם של דברים.

לפי דברים אלו אפשר גם להבין את דברי הירושלמי בהוריות [פרק א' הלכה א', החולק על הספר המובא אצלינו ברש"], יכול אם יאמר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין תשמע להם? תלמוד לומר לכלת ימין ושמאל, שיאמר לך על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהוא שמאל", עד כאן, שאם על ימין שהוא ימין צרכיך חכם שיגיד זאת, ואין זה תמיד דבר פשוט.

פרק י"ז פסוק י"ג

וכל העם ישמעו

רש"י: מכאן שמתתני לו עד הרgel, וממייתן אותו ברgel.

"ל שיש כאן מידה כנגד מידה, שהרי מדובר כאן על אדם שהורה הלכה נגד הוראת בית דין הגדול ורצה להראות לכלם שהוא בעל דעה, ויש לו את השקפת עולמו, ולא איכפת לו מהבבית דין של כלם, لكن כלם יהיו במייתתו ויראו אותו במייתתו.

פרק י"ט פסוק י"ד

לא תסיג גבול

רש"י: לשון נסוגו אחר, שמחזיר סימן חלוקת הקרקע לאחרו לתוכה שדה חבריו, למען הרחיב את שלו, והלא כבר נאמר לא תגזול, מה תלמוד לומר לא תסיג? למד על העוקר תחום חברו שעובר בשני לאין, יכול אף בחוצה הארץ? תלמוד לומר "בנהלתך אשר תנחל", בארץ ישראל עבר בשני לאין, בחוצה הארץ אינו עבר אלא משום לא תגזול.

"ל שעל ידי גזילתו מפסיד לו גם אתמצוות התלוויות בארץ שיכל לקיים באותו שטח אדמה, لكن עבר בשני לאין, מה שאין כן בחוצה הארץ עבר רק משום לא תגזול.

פרק כ' פסוק א'

המלך מארץ מצרים

פירוש: מכיוון שעליית מארץ מצרים ושם ראית שהיה לפרעה עם רב ממן והוא לו גם סוס ורכב, וראית מה עשה להם ה' ומה היה סופם, אף עכשו אל לך לפחד מהאויב שיש לו דברים אלו.

פרק כ' פסוק ה'

ואיש אחר יחנכנו

רש"י: דבר של עגמת נפש הוא זה.

פירוש: שם אחר יחנכנו, זה גורם לקרובי עוגמת נפש, ולכן התורה מצויה אותו כבר עכשו שיחזר לבתו.

עוד י"ל שזה גופה חלק מחשבתו, שהלומד חשוב כבר בתחלת המלחמה, שאלוי ימות במלחמה ואיש אחר יחנכנו ואז יש לו עגמת נפש עצם המחשבה הזאת, והוא חלק מחשבתו של הלומד, מילא הוא לא ילחם טוב, וכן עליו לשוב לבתו כבר בתחלת המלחמה.

מתוך הספר רשיונות בפרשת השבוע לרבי הופנר

הערות והארות על הכתוב כאן יתקבלו ברכzon במיל שכתובתו

haseforim@gmail.com